

นักเรียนจะเกิดสมรรถนะได้อย่างไร?

มติชน มติครู

education@matchon.co.th

เป้าหมายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นผู้มีสมรรถนะ เป็นเป้าหมายที่นานาอารยประเทศได้กำหนดไว้ และพยายามขับเคลื่อนนโยบายด้านการศึกษา รวมทั้งหลักสูตรการศึกษาของชาติ ให้สอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันมาเป็นระยะเวลามากกว่าทศวรรษ กล่าวคือ นักเรียนไม่ใช่มีแค่เพียงความรู้จากเนื้อหาสาระวิชา (Content Knowledge) เท่านั้น หากแต่การจัดการเรียนการสอน ต้องทำให้นักเรียนเกิดทั้งทักษะต่างๆ (Skills) และทัศนคติ (Attitude) ที่ดีจากการเรียน รวมถึงองค์ประกอบสำคัญบางประการ เช่น บุคลิกภาพ อุปลักษณ์ แรงจูงใจภายใน ฯลฯ ให้เกิดขึ้นไปพร้อมๆ กันด้วย

ตามที่ประเทศไทยเราได้พัฒนา **หลักสูตร**

ฐานสมรรถนะ (Competency-based Curriculum) มาแล้วระยะเวลาหนึ่ง เพื่อต้องการสร้างเยาวชนที่มีสมรรถนะ พร้อมในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้ เมื่อนักเรียนพบเจอสถานการณ์ หรือปัญหาใดๆ เขาสามารถที่จะนำเอาความรู้ที่เรียนมาดึงมาใช้ ผสมกับทักษะต่างๆ ที่เกิดจากการป่มเพาะในตอนการเรียน ผสานกับทัศนคติที่ดีในการแก้ไขปัญหาที่พบเจอกับตัวเองให้ผ่านพ้นไปด้วยดี ผลของการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ จึงจะมีคุณค่า และมีความหมายกับตัวนักเรียนอย่างแท้จริง

เมื่อนักเรียนเป็นผลผลิตจากกระบวนการศึกษา โดยมีครูเป็นบุคคลสำคัญในการจัดการเรียนการสอน จึงไม่ผิดหากเราจะใช้คำพูดที่ว่า "You are what you eat" หลายคนคงสงสัยว่าเกี่ยวอะไรกับการกิน เพราะสำนวนนี้หมายความว่า "คุณกินอย่างไร คุณก็เป็นอย่างนั้น" ดังนั้น "ครูเป็นอย่างไร นักเรียนก็เป็นอย่างนั้น" เช่นกัน

ผู้เขียนต้องการจะสื่อว่า หากเราต้องการให้นักเรียนเกิดสมรรถนะจากการเรียนรู้ในห้องเรียน เราคงต้องย้อนดูว่า ครูผู้สอนมีสมรรถนะพร้อมแล้วหรือยัง

หลายคนมีชุดความคิดที่ว่า คนเป็นครูที่เก่ง จะต้องเป็นครูที่มีความรู้ในเนื้อหาวิชาที่ตนเองสอนอย่างแม่นยำ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว การเป็นครูต้องใช้สมรรถนะอย่างแท้จริง (ความรู้ ทักษะ และทัศนคติ) คือ เก่งแต่ความรู้ในเนื้อหาวิชาอย่างเดียวคงไม่พอ จำเป็นต้องมีทักษะต่างๆ ประกอบในการจัดการเรียนการสอนด้วย ไม่ว่าจะเป็นทักษะการสื่อสาร ทักษะการคิดต่างๆ เช่น คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

ต้องสรรหาคนที่จะมาเป็นครูให้มีสมรรถนะพร้อมเสียก่อน

เชื่อว่าหลายปีมานี้ ในหลายสถาบันการผลิตครู มีความตื่นตัวและมุ่งมั่นพยายามในการผลิตนิสิต นักศึกษาคูครู ให้เทียบพร้อมเต็มไปด้วยสมรรถนะเพื่อการก้าวเข้าสู่วิชาชีพครูอย่างเต็มภาคภูมิ

ผู้เขียนขอฝากไว้ว่า...

"ครูที่เก่งเนื้อหาวิชาอย่างเดียวคงไม่พอ หากสอนไม่เก่ง ขาดลีลาการสอน หรือทัศนคติเป็นลบในวิชาชีพ"

"ครูที่สอนเก่ง ลีลาดีอย่างเดียวก็ไม่ได้เช่นกัน หากความรู้ที่จะถ่ายทอดออกไปไม่แม่นยำ หรือทัศนคติไม่ดีต่อการเป็นครู" และ "ครูที่มีทัศนคติทางบวกในการเป็นครูมาก แต่ขาดทั้งความแม่นยำในเนื้อหา และทักษะการสอน" ยิ่งซ้ำเติมให้ดูแย่ลงไปกว่าเดิม

ดังนั้น ประเทศเราต้องการครูที่ทั้งเก่งดี มีทักษะต่างๆ และรักในการเป็นครูอย่างแท้จริง ผู้เขียนเชื่อมั่นว่าต่อไปให้ต้องสอบใบประกอบวิชาชีพครู

คิดสังเคราะห์ ฯลฯ) ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการสอน ทักษะการแก้ปัญหา และอื่นๆ อีกหลากหลายทักษะ

อีกทั้ง **คนที่เป็นครูได้ดี ต้องมีทัศนคติที่ดีในการประกอบวิชาชีพครูเสียก่อนด้วยซ้ำไป** ทว่าไม่ได้รักในการสอน ไม่ชอบเด็ก หรือมีอคติต่อการเป็นครู จะไม่สามารถปฏิบัติงานสอนของตัวเองได้อย่างสำเร็จแน่นอน ยิ่งไปกว่านั้น บุคลิกภาพน่าเสียของครูต้องดี ครูต้องทำตนให้เหมาะสมกับการเป็นต้นแบบที่ดี (Role Model) ให้กับนักเรียน และการมีแรงผลักดันในการสร้างความก้าวหน้าในวิชาชีพ เพื่อพร้อมที่จะพัฒนาตนเองอยู่เสมอๆ เห็นได้ว่าเป็นองค์ประกอบของสมรรถนะที่สำคัญของการเป็นครูอย่างแท้จริง

กระบวนการคัดเลือกคนที่จะมาเป็นครู จึงเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างยิ่ง หากเราต้องการให้นักเรียนไทยของเราเป็นผู้ที่มีสมรรถนะ เรา

ก็ครั้ง จะต้องเผชิญกับเกณฑ์ไหน หรือจะเปลี่ยนแปลงที่อีกกี่รอบ หากเรามีความมั่นใจในสิ่งที่เราต้องการทำ ต้องการเป็น เราก็จะสามารถผ่านพ้นไปได้ในทุกอุปสรรค

อย่างไรก็ตาม การสอบไม่ได้เป็นตัวการันตีว่า เราจะเป็นครูที่มีสมรรถนะในวิชาชีพครู 100% ได้เลย หากเราขาดองค์ประกอบของสมรรถนะ 3 ประการข้างต้นไป ขอให้ผู้ที่เป็นครู หรือกำลังจะเป็นครูในอนาคต เชื่อมมั่นในตนเอง และมีใจรักในการเป็นครู มุ่งมั่นในการพัฒนาเด็กและเยาวชนของเรา ให้เติบโตไปอย่างมีสมรรถนะมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในอนาคตก็คงเพียงพอ

ผศ.ดร.ภาวิณี โสธายะเพ็ชร

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย